

высокую должность в компании занимает 회장 [хведжань]. Слог 회 [хве] означает 'правление', а 장 [джань], как упоминалось выше, – 'начальник'. Таким образом, 회장 соответствует должности «председатель правления» либо «генеральный директор». Английским аналогом является «chief executive officer» или «chairman». В больших корейских компаниях 회장 никогда не контактирует с подчиненными ниже부장. Кроме того, «правой рукой» председателя является 사장 [саджань]– главный исполнительный директор, или COO – «chief operating officer». Генеральный директор 회장 управляет всем конгломератом, а его помощник 사장 часто является руководителем подразделений компании. Так, например, в компании Samsung в подчинении нескольких 사장 находятся Samsung electric, Samsung C&T и другие дочерние фирмы.

Тем не менее, количество должностей в корейских компаниях не регламентировано. Кроме вышеперечисленных могут существовать и другие позиции, их наличие зависит от структуры компании, числа работников и других факторов.

Необходимо также подчеркнуть, что в отличие от корпоративной культуры Запада, где оцениваются индивидуальные достижения работника, в Корею повышение по службе проводится, как правило, после отработки определенного количества лет в компании. Для европейцев, приезжающих в корейские компании на стажировку или на постоянную работу, понимание иерархии должностей представляет определенные трудности, но для успешной коммуникации очень важно уметь определить собственное место на этой лестнице.

Литература

1 Куротченко К. Б. Корейский язык: учебное пособие / К. Б. Куротченко, М. В. Леонов, Ю. И. Швецов – М.: Восток–Запад, 2005. – 252 с.

2 Executive Report: Succeed in Korean Business by Understanding Korean Company Hierarchy [Electronic resource] / Korean Consulting & Translation Service, Inc. – 2009. – Feb, 03. – URL: <http://nojeokhill.koreanconsulting.com/2009/02/executive-report-succeed-in-korean-business-by-understanding-korean-company-hierarchy.html> (дата обращения: 10.03.2014).

УДК 811.161.3'373.231:398.92

М. В. Маставенка

ІМЯ ЯК КАШТОЎНАСНЫ СКЛАДНІК ФРАЗЕАЛАГІЗМАЎ І КРЫНІЦА ПАЗНАННЯ ІНФАРМАЦЫІ

Артыкул прысвечаны аналізу фразеалагічных адзінак беларускай літаратурнай мовы, кампанентамі якіх з'яўляюцца ўласныя імёны. Акцэнтуюцца ўвага на тыпах уласных імёнаў наводле аб'екта абазначэння ў свабодным іх выкарыстанні, на вытоках паходжання фразеалагізмаў з уласнымі імёнамі і асабліва на той культурнай інфармацыі, якую зафіксавалі, утрымліваюць і даносяць з глыбінь гісторыі і параўнальна нядаўняга часу фразеалагізмы ўвогуле і кампаненты–найменні ўласных імён у іх складзе.

Карціна свету кожнага этнасу праходзіць шлях ад народнай (нярэдка выкарыстоўваецца і тэрмін наіўнай) да навуковай. Зафіксаваная ў мове і спецыфічная для пэўнага калектыву схема ўспрымання рэчаіснасці складае моўную карціну свету. З улікам колькасных і якасных характарыстык фразеалагічных адзінак як другасных адзінак

кожнай мовы, прызначаных найперш для адлюстравання наіўнага светаўспрымання і светаадлюстравання пэўнага народа, асобна выдзяляецца фразеалагічная карціна мовы, а выпрацаваны ў культуры каштоўнасны змест, які кадзіруецца ў фразеалагізмах рознымі спосабамі, складае цэласную фразеалагічную карціну свету, у якой раскрываецца светапогляд народа, яго маральна-этычныя правілы арганізацыі жыцця.

Фразеалагічны склад кожнай мовы прызнаецца найбольш самабытнай з'явай, і цяжка пераацаніць ролю фразеалагічных адзінак у рэканструкцыі нацыянальнай карціны свету. Менавіта гэтыя адзінкі мовы адлюстроўваюць гістарычны вопыт народа, у іх семантыку «ўплецена» культурная семантыка, ці культурная канатацыя, якая ствараецца рэфэрэнцыяй фразеалагізма да прадметнай галіны культуры. Гэта абумоўлівае асаблівасць успрымання фразеалагізмаў носьбітамі мовы, сутнасць якой заключаецца ў тым, што ўсе кампаненты моўнай семантыкі праходзяць праз розныя формы іх усведамлення ў культуры. Культурная інтэрпрэтацыя спалучае ў адно цэлае моўную семантыку і культурную канатацыю, утвараючы, асаблівае, фразеалагічнае, ці, паводле М. Л. Каўшовай, культурна-моўнае, значэнне [1, с. 69].

Фразеалагізмы як сродкі рэпрэзентацыі фразеалагічнай карціны свету пападаюць у поле зроку даследчыкаў на аснове розных крытэрыяў іх выдзялення, віду і спосабу іх аналізу. Найбольш актуальным у сучаснай лінгвістыцы з'яўляецца лінгвакультуралагічны падыход, а аб'ектам такога вывучэння абіраюцца розныя групы фразеалагізмаў, адной з якіх з'яўляецца групы фразеалагізмаў паводле агульнасці кампанентнага складу, паколькі, як адзначае В. А. Ляшчынская, «з узмацненнем цікавасці да ўсёй інфармацыі фразеалагізмаў як адзінак асабага тыпу другаснай інфармацыі ў сучаснай лінгвістыцы па-новаму разглядаюцца іх складнікі, ці кампаненты, якія ў структуры фразеалагізмаў уступаюць у своеасаблівую сувязі, ствараючы сэнсавую цэласнасць» [2, с. 23]. Аб'ектам нашага вывучэння абраны фразеалагізмы, у складзе якіх выяўляюцца кампаненты–найменні ўласных імёнаў, выдзеленыя метадам суцэльнай выбаркі з найбольш поўнага «Фразеалагічнага слоўніка» беларускай літаратурнай мовы І. Я. Лепшава [3].

Ва ўсіх выдзеленых фразеалагізмах кампаненты–найменні ўласных імёнаў, што існуюць у свабодным выкарыстанні, служаць абазначэннем імені мужчыны (*квіаць на Пятра*; як *Марка на пекле* і інш.) ці жанчыны (*пастухова Ганна*; як *ксёндз Магдусі* і інш.), прозвішча (*замуж за <пана> Пясоцкага*; як *Заблоцкі на мыле* і інш.) ці псеўданіма чалавека (як *Ленін на буржуазію*), населенага пункта (*Масква відаць*; як *швед пад Палтавай* і інш.) ці нават цэлага кантынента (*адкрываць Амерыку*), наймення ракі (*кануць у Лету*; *перайсці Рубікон*) ці асобнага замка (*ісці ў Каносу*), мянушкі жывёлы (*асядлаць Пегаса*) і інш.

Кожны зафіксаваны ў фразеалагізмах кампанент–імя сам па сабе ўжо нясе пэўную інфармацыю, абуджае памяць, выклікае асацыяцыю. Дастаткова толькі параўнаць імёны людзей з боку іх выражэння, формы, каб падзяліць мінімальна на дзве групы. Першую групу складаюць фразеалагізмы, у якіх адзначаюцца звычайныя сёння ў беларускім асяроддзі мужчынскія імёны Алёша, Андрэй, Іван, Кузьма, Макар, Марка, Мікіта, Пётр, Піліп, Сенька, Хведар, Хомка, Юрка, якія ў межах фразеалагізмаў часткова захоўваюць сваю намінацыйную функцыю і, здаецца, называюць канкрэтнага, звычайнага, свайго чалавека, хаця на самай справе ў складзе фразеалагізма выступаюць абагуленым іменем любога і кожнага. У другую групу аб'ядноўваюцца такія імёны, як Абрам, Адам, Гіменей, Лазар, Фама, Янус, якія ўжо сваім фанетыка–графічным абазначэннем выдзяляюцца на фоне папярэдніх. Адны з іх у свядомасці чалавека звязваюцца з біблейскімі тэкстамі, якія паслужылі крыніцай іх шырокага выкарыстання і асабліва скрытай, але захаванай у іх такой сувязі. Возьмем, напрыклад, імя *Адам* ці *Абрам* – і ўсведамленне яго як імя першага чалавека, выгнанца з раю; *Фама* як імя аднаго з апосталаў, які не паверыў уваскрэшэнню Хрыста. Другія апелююць да тэкстаў старажытных міфаў, як, напрыклад, імя *Янус*, якое ў рымскай міфалогіі лічыцца богам часу, яго пачатку і канца, уваходаў і выходаў і

абазначаецца з двума тварамі, што звернуты ў процілеглыя бакі: маладым – уперад, у будучыню, старым – назад, у мінулае; імя *Гіменей* як персанажа грэчаскай міфалогіі, дзе Гіменей – бог шлюбу.

Тое ж датычыць і кампанентаў-найменняў жаночых імёнаў, якіх, па-першае, значна менш у параўнанні з колькасцю мужчынскіх імёнаў, зафіксаваных у фразеалагізмах беларускай мовы, і якія таксама, як і мужчынскія, выстройваюцца мінімум у два супрацьлеглыя рады. З аднаго боку, імя *Ганна* з такім знаёмым для беларусаў пачатковым фрыкатыўным гукам, абазначаным літарай *г*, з другога – Ева, Магдуся, Пандора, Сора, якія асацыятыўна ўспрымаюцца, напрыклад, як імя *Ева*, з біблейскім паданнем, дзе так названа першая жанчына, якую разам з Адамам Бог выгнаў з раю, ці імя *Сора* як тыповае імя паводле нацыянальнай прыналежнасці жанчыны яўрэйскага народа. А некаторыя імёны, як, напрыклад, імя *Магдуся* ці *Пандора*, не стасуюцца з імёнамі першай групы наогул, калі не ведаць, што імя *Пандора* звязана з грэчаскай міфалогіяй, дзе ў адным з міфаў апавядаецца пра яе цікаўнасць, якая прывяла да ажыццяўлення помсты Зеўса людзям за агонь, падараваны ім Праметэем.

Не менш цікавымі ў складзе фразеалагізмаў з'яўляюцца і кампаненты-тапонімы. Адны з іх як складнікі фразеалагізмаў асацыятыўна звязваюцца з канкрэтным месцам вядомай у гісторыі падзеі, як, напрыклад, кампаненты ў наступных фразеалагізмах: *як швед пад Палтавай* – «бітва паміж расійскімі і шведскімі войскамі, якая была 27 чэрвеня 1709 г. пад Палтавай і закончылася перамогай над шведамі» [4, с. 443]; *адкрываць Амерыку* – адкрыццё Амерыкі ў 1492 годзе, якое здзейсніў Хрыстафор Калумб. Ужыванне другіх у складзе фразеалагізмаў вядзе да пазнання новых гісторый, як, напрыклад, у фразеалагізмах *ісці ў Каносу*, дзе Каноса – назва замка ў Паўночнай Італіі, у якім доўгі час жыў папа Грыгорый VII, што пракляў і адлучыў ад царквы германскага імператара Генрых IV, калі той не захачеў падпарадкавацца папскай уладзе. Але, баючыся страціць прастол, Генрых пайшоў у Каносу і тры дні прасіў у папы прабачэння» [4, с. 180]; *перайсці Рубікон*, дзе Рубікон – рака ў паўночнай Італіі, якая «была да 49 г. да н. э. граніцай паміж Рымам (Італіяй) і яе паўночнай правінцыяй Галіяй. Кіраваў гэтай правінцыяй Цэзар. Ён ноччу перайшоў са сваім легіёнам Рубікон, што прывяло да грамадзянскай вайны, якая закончылася перамогай над арміяй сената і ўстанаўлення ў Рыме імперыі на чале з Цэзарам» [4, с. 330]. Іншыя нагадваюць аб героях ці падзеях, адлюстраваных у творах мастацкай літаратуры, як у фразеалагізмах *як дзядзька ў Вільні; ківаць на Пятра* і інш.

Да фразеалагізмаў з кампанентам-найменнем уласнага імені – антрапоніма ці тапоніма – далучаюцца фразеалагізмы з кампанентам, які паводле свайго ўтварэння звязаны з уласным імемем. Гэта прыметнікі, утвораныя ад антрапоніма (Адам – *адамаў яблык*; Антон – *антонаў агонь*, Аўгій – *аўгіевы канюшні*, Ахілес – *ахілесава пята*; Варфаламей – *варфаламеёўская ноч* і інш.) ці тапоніма (Магілёў – *адправіць у Магілёўскую губерню*; Каломенскае – *каломенская вярста* і інш.).

І ўсё ж найбольш значная культурная інфармацыя, той каштоўнасць складнік, што ўтрымлівае і нясе кожная фразеалагічная адзінка з кампанентам-найменнем уласнага імені ці вытворным ад яго азначальным кампанентам, выяўляецца з устанаўленнем протасітуацый гэтых унікальных адзінак мовы, вытоку іх утварэння і той ацэнкі, якія яны нясуць і даюць кожны раз пры іх выкарыстанні ў маўленчай дзейнасці чалавека. І гэта найперш абумоўлена спецыфікай фразеалагічных адзінак, іх адметнасцю ад іншых адзінак кожнай мовы, бо, як вядома, фразеалагічныя адзінкі вызначаюцца не толькі ўзнаўляльнасцю, устойлівасцю і цэласнасцю значэння, але і адметнасцю свайго ўтварэння і значэння.

Фразеалагічныя адзінкі мовы – гэта другасныя адзінкі, паколькі яны ўзнікаюць, як заўважае І. Я. Лепешаў, «на аснове адзінак іншых моўных узроўняў – словазлучэння, сказа, слова» [5, с. 17]. А гэта азначае, што фразеалагізмы ўтвораны на базе свабодных словазлучэнняў, састаўных тэрмінаў ці скарачэння прыказак, якія былі пераасэнсаваны,

калі назва з адной з’явы ці паняцця пераносіцца на другую з’яву ці паняцце, ці ўтвораны па аналогіі, па існуючых мадэлях у фразеалогіі. Зразумела, што ў аснове найперш пераносу ляжыць параўнанне, існуе ўяўная сувязь, але тым не менш у выніку ўтвараецца новая адзінка з новым значэннем, якое ўжо не выводзіцца з сумы значэнняў складнікаў свабодных словазлучэнняў ці істотна адрозніваецца ад значэння тэрміналагічных словазлучэнняў. Менавіта гэта асаблівасць сведчыць, па-першае, пра так званы адбор першасных адзінак як асновы ўтварэння новых адзінак – фразеалагізмаў; па-другое, пра адметнасць значэння фразеалагізмаў, якое, па заўвазе рускага фразеолага В. М. Тэліі, «заўсёды больш насычана «дэталямі», чым значэнне слова» [6, с. 132]. І якое «як феномен выключна складаны», паводле слухнага выказвання беларускага фразеолага В. А. Ляшчынскай, характарызуецца «перавагай канатацыйнага кампанента» [2, с. 18].

А менавіта вызначэнне канатацыйнага кампанента фразеалагічнага значэння гэтых адзінак асабліва важна для ўсведамлення як іх утварэння, так і выкарыстання ў маўленчай практыцы іх носбітаў. Справа ў тым, што амаль кожны фразеалагізм не толькі называе, пры гэтым, як заўважалі вышэй, не ўсё, а толькі самае важнае для практыкі і гістарычнага вопыту чалавека, колькі ацэньвае, выражае адносіны, служыць характарыстыцы таго, што абазначае. І ўсе фразеалагізмы абранай групы сваім вобразам, унутранай формай, той падтэкставай інфармацыяй, якая ляжыць у аснове вытокаў гэтых адзінак, выражаюць ацэнку, якая можа быць, як правіла, станоўчай ці адмоўнай.

Так, напрыклад, фразеалагізмы *Андрэй Кузьме родны Хвёдар / Хведар* ‘той, хто важнічае, хваліцца блізкасцю ці сваяцтвам з нераўнёй’; *ківаць на Пятра* ‘звальваць віну на іншага’; *пацалунак Юды* ‘зрадніцкі ўчынак пад маскай добрабычлівасці, дружбы’; *у касцюме Адама* ці *у касцюме Евы* ‘без усякага адзення’; *гог і магог* ‘люты чалавек, які выклікае страх’; *як Мамай / Батый прайшоў* ‘дзе-небудзь поўны беспарадак, незбярыха’; *унтэр прышыбееў* ‘самачынны ахоўнік парадку, душыцель свабоды’ і многія іншыя негатыўна ацэньваюць, адмоўна характарызуюць чалавека, яго ўчынкі, паводзіны, месца, звязанае з яго дзейнасцю. І гэта негатыўная канатацыя звязана найперш з інфармацыяй, якую нясуць як адабраныя кампаненты-найменні, напрыклад, уласнае імя Юда, вядомага, паводле евангельскай прытчы, як аднаго з дванаццаці вучняў Ісуса Хрыста, што прадаў яго за трыццаць срэбранікаў, ці прозвішча Прышыбееў як героя аднайменнага апавядання А. П. Чэхава, так і ўвогуле фразеалагізмы як другасныя адзінкі, пабудаваныя на аснове адабранай протасітуацыі, якая выклікае, паводле сваёй інфармацыі, сутнасці, адмоўную канатацыю, як, напрыклад, апусташальныя набегі на Русь у XIV ст. татараў на чале з ханам Мамаем.

Такім чынам, фразеалагізмы з кампанентамі-найменнямі ўласных імёнаў ці вытворных ад іх адзінак, з’яўляюцца своеасаблівымі сродкамі захавання і кадзіравання культурнай інфармацыі чалавека пра свет і пра адносіны чалавека да гэтага свету, тымі адзінкамі, «у моўнай прасторы якіх у сіціслай вобразнай форме навечна зафіксаваны вопыт пакалення» [6, с. 132]. Абраныя фразеалагізмы вызначаюцца найперш адборам сваіх кампанентаў, якія, па-першае, не заўсёды страчваюць сваю зыходную функцыю намінацыі, па-другое, нясуць інфармацыю пра наіўную карціну свету, пра культуру народа, правілы арганізацыі яго жыцця.

Літаратура

- 1 Ковшова, М. Л. Лингвокультурологический метод во фразеологии. Коды культуры / М. Л. Ковшова. – М.: Книжный дом ЛИБРОКОМ, 2012. – 456 с.
- 2 Ляшчынская, В. А. Сучасная беларуская мова: фразеалогія: вучэб. дапам. / В. А. Ляшчынская. – Мінск: РІВШ, 2010. – 230 с.
- 3 Лепешаў, І. Я. Слоўнік фразеалагізмаў. У 2 т. Т. 1. А–Л / І. Я. Лепешаў. – Мінск: Беларус. Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2008. – 672 с.; т. 2. М–Я / І. Я. Лепешаў. – Мінск: Беларус. Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2008. – 704 с.

4. Лепешаў, І. Я. Этымалагічны слоўнік фразеалагізмаў / І. Я. Лепешаў. – Мінск: БелЭн, 2004. – 448 с.
5. Лепешаў, І. Я. Фразеалогія сучаснай беларускай мовы: вучэб. дапам. для філал. фак. ВНУ / І. Я. Лепешаў. – Мінск: Выш. шк., 1998. – 271 с.
6. Телия, В. Н. Вторичная номинация и ее виды / В. Н. Телия // Языковая номинация. Виды наименований / отв. ред. Б. А. Серебренников, А. А. Уфимцев. – М.: Наука, 1977. – С. 129–221.

УДК 347.2/.3:347.663

К. С. Мастепанова

К ВОПРОСУ О ЗАЩИТЕ ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ НАСЛЕДНИКОВ

Статья посвящена некоторым особенностям правового регулирования наследования по закону в Республике Беларусь. Выявлены пробелы в законодательстве при наследовании предметов обычной домашней обстановки и обихода и предложены варианты их урегулирования.

В Республике Беларусь право наследования относится к числу конституционных прав. Статья 44 Конституции Республики Беларусь гарантирует каждому право собственности и содействует его приобретению. Собственник имеет право владеть, пользоваться и распоряжаться имуществом как единолично, так и совместно с другими лицами. Неприкосновенность собственности, право ее наследования охраняются законом [1, ст. 44].

Право наследования означает не только право гражданина быть призванным к наследованию и его полномочия в случае принятия наследства, но и право гражданина в пределах, установленных законодательством, распоряжаться принадлежащим ему имуществом на случай смерти.

Таким образом, имущественные права, возникающие или возникшие из юридических отношений, в которые поставило себя лицо, не прекращаются и с его смертью. Они переходят на новое лицо, и, как правило, в том же объеме и качестве, в каком они возникли или должны были возникнуть у умершего. То есть новое лицо занимает в юридических отношениях умершего лица такое положение, которое соответствует положению умершего лица, как бы заменяя его.

Все права и обязанности, переходящие на новое лицо, переходят, как правило, одновременно полностью, всей своей совокупностью и нераздельностью, что в юридической литературе считается общим или универсальным правопреемством. Универсальное правопреемство – один из основных принципов наследственного права [2].

В соответствии с п. 1 ст. 1031 Гражданского кодекса Республики Беларусь наследство переходит к наследникам, если иное не вытекает из Гражданского кодекса Республики Беларусь и иных законов, в неизменном виде как единое целое и в один и тот же момент. Характерной чертой этого правопреемства является и то, что приобретение прав и обязанностей происходит непосредственно, то есть наследство переходит к наследнику прямо от наследодателя, а не от других лиц.

Наследование обеспечивает стабильность обязательственных правоотношений, участником которых на момент смерти был наследодатель, так как его права и обязанности включаются в наследственное имущество и в его составе переходят к его наследникам. Наследование обеспечивает переход имущества наследодателя, как правило, к его родственникам либо к близким ему людям, способствуя тем самым укреплению семьи, отношений, основанных на родстве.